

«...Έτσι είναι αν έτσι νομίζετε...:Αξιολόγηση των εκπαιδευτικών σεμιναρίων της Βιβλιοθήκης και Κέντρου Πληροφόρησης του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου»

Αναστασία Αβραμίδου/Αρχειονόμος-Βιβλιοθηκονόμος, MSc

Ιφιγένεια Βαρδακώστα/Βιβλιοθηκονόμος, MSc, Υπεύθυνη Βιβλιοθήκης

Περίληψη

Η σχέση μεταξύ βιβλιοθηκονόμου και χρήστη είναι σύνθετη καθώς επηρεάζεται από μια σειρά παραγόντων. Οι βιβλιοθηκονόμοι σήμερα, στο πλαίσιο των καθημερινών καθηκόντων τους δεν έχουν μόνο την ευθύνη να παρέχουν ποιοτικές υπηρεσίες πληροφόρησης, αλλά μέσα στο ρόλο τους περιλαμβάνεται και η εκπαίδευση των χρηστών ως προς την αποτελεσματική χρήση των υπηρεσιών της βιβλιοθήκης. Μερικές δεκαετίες πριν αυτός ο στόχος ήταν απλός, όμως στη σημερινή Κοινωνία της Πληροφορίας αποτελεί μια σύνθετη πρόκληση.

Στην αποστολή της Βιβλιοθήκης και Κέντρου Πληροφόρησης (BKΠ) του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου περιλαμβάνεται η συνεχής εκπαίδευση των χρηστών, προκειμένου να ενθαρρύνεται η βέλτιστη αξιοποίηση των έντυπων και ηλεκτρονικών πηγών πληροφόρησης με στόχο την εξυπηρέτηση των αναγκών μάθησης. Η αξιολόγηση των σεμιναρίων αποτελεί αφετηρία για τη μεθοδική αναζήτηση των νέων τάσεων που δημιουργούνται από τη μερική ή ολική αποδοχή τους από τον τελικό χρήστη. Ο τρόπος προσέγγισης και η σωστή αξιοποίηση των δεδομένων αποτελούν στοιχεία πολύτιμα για τον καθορισμό και τη διαμόρφωση της εκπαιδευτικής πολιτικής των χρηστών μιας σύγχρονης Ακαδημαϊκής Βιβλιοθήκης.

Η συγκεκριμένη εργασία περιγράφει τη διαδικασία που ακολουθήθηκε παρουσιάζοντας τα αποτελέσματα αξιολόγησης της εκπαίδευσης χρηστών για τους πρωτοετείς φοιτητές που πραγματοποιήθηκε κατά το ακαδημαϊκό έτος 2007-2008. Οι προτάσεις των τελευταίων, ως προς τον τρόπο διεξαγωγής των σεμιναρίων, οδηγούν στην ανάπτυξη ορθών πρακτικών και συνάμα αποτελούν εργαλείο σχεδιασμού της μελλοντικής στρατηγικής της BKΠ στην εκπόνηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

Λέξεις κλειδιά: Ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες, εκπαίδευση χρηστών, αξιολόγηση εκπαίδευσης χρηστών, αξιολόγηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων, μελέτη περίπτωσης

Summary in English

The relationship between librarians and users is a complex one which is influenced by a range of factors. Most librarians nowadays accept that they have the responsibility not only to provide quality information services but also to educate library users with respect to the effective use of library services. Some decades ago this task was simple, in today's information overloaded society though, it is a demanding and complex challenge.

The mission of Library and Information Centre (LIC) of Harokopio University includes the ongoing education of users in order to encourage the most optimal exploitation of printed and electronic sources, aiming at the service of learning needs. The following evaluation constitutes a starting point for the methodological search of new tendencies that are created by partial or total acceptance by the final user. The way of approach and the right exploitation of data constitute precious elements for the determination and configuration of users' educational policy in a modern Academic Library.

This report describes the process that was followed, presenting the results of users' education evaluation for the first year students, which took place at academic year 2007-2008. Students' feedback on the seminars will lead to the growth of equitable practices and at the same time will be a tool to the future strategy of LIC to the development of educational programs.

Key-words: Academic Libraries, User Education, user education assessment, educational programmes evaluation, case study

1. Εισαγωγή

Οι ραγδαίοι ρυθμοί της τεχνολογικής ανάπτυξης, η πληθώρα νέων δυνατοτήτων αποθήκευσης της πληροφορίας, οι νέες μέθοδοι διαχείρισης και επεξεργασίας του υλικού που άρχισαν πλέον συστηματικά να υιοθετούνται στο χώρο των βιβλιοθηκών αποτελούν αφετηρία για τη μεθοδική αναζήτηση των νέων τάσεων που δημιουργούνται από τη μερική ή ολική αποδοχή τους από τον τελικό χρήστη. Ο κατάλληλος τρόπος προσέγγισης και η σωστή αξιοποίηση των δεδομένων αποτελούν στοιχεία πολύτιμα για τον καθορισμό και τη διαμόρφωση της εκπαιδευτικής πολιτικής των χρηστών μιας σύγχρονης Ακαδημαϊκής Βιβλιοθήκης.

Στο πλαίσιο της γενικότερης αναβάθμισης και βελτίωσης των υπηρεσιών προς τους νέους χρήστες, το ανθρώπινο δυναμικό της Βιβλιοθήκης και Κέντρου Πληροφόρησης του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου (ΒΚΠ), ανταποκρινόμενο πλήρως στα νέα δεδομένα στο χώρο δράσης και λειτουργίας πραγματοποίησε εκπαιδευτικά σεμινάρια για τους πρωτοετείς προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές του ακαδημαϊκού έτους 2007-2008 που αφορούσαν στη χρήση των υπηρεσιών και πηγών πληροφόρησης που διαθέτει στο κοινό. Πυρήνας για τη διαμόρφωση της δομής των σεμιναρίων υπήρξε η μετάδοση των γνώσεων και των δεξιοτήτων εκείνων που θα καθιστούν τους χρήστες ικανούς να αναγνωρίσουν τις πληροφοριακές τους ανάγκες, να εντοπίσουν, να αξιολογήσουν και να χρησιμοποιήσουν αποτελεσματικά την πληροφορία.

Για το σκοπό αυτό πραγματοποιήθηκαν συνολικά εννέα σεμινάρια, με πλήρη υλικοτεχνική υποδομή, από έμπειρο βιβλιοθηκονόμο τα οποία διήρκεσαν από την 1/11/2007 έως τις 22/11/2007. Η ενημέρωση των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας για την πραγματοποίησή τους έγινε μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και ανακοινώσεων στους σχετικούς πίνακες της βιβλιοθήκης και των τμημάτων. Σε αυτά συμμετείχαν υποχρεωτικά¹ πρωτοετείς και μεταπτυχιακοί φοιτητές, μετά από έγκριση του πρυτανικού συμβουλίου στο αίτημα της βιβλιοθήκης για τον υποχρεωτικό χαρακτήρα αυτών. Τα σεμινάρια παρακολούθησαν συνολικά 192 (70,6%) φοιτητές επί συνόλου 272 πρωτοετών. Η παρουσίασή τους στηρίχθηκε στο συνδυασμό των μορφών «Παρουσίαση» και «Διάλεξη» σύμφωνα με τις μεθόδους² που έχει καταγράψει η Μορελέλη-Κακούρη (1998). Ειδικότερα, κάθε σεμινάριο περιλάμβανε δύο διακριτά μέρη: Στο πρώτο γινόταν παρουσίαση του φυσικού χώρου και του τρόπου οργάνωσης της βιβλιοθήκης καθώς και των κανονισμών που διέπουν τη λειτουργία της. Στο δεύτερο μέρος αναλύονταν οι προσφερόμενες υπηρεσίες, οι πηγές πληροφοριών και οι στρατηγικές έρευνες. Κατά τη διάρκεια της παρουσίασης, οι φοιτητές μπορούσαν ελεύθερα να διακόπτουν τον ομιλητή και να θέτουν

¹ Η μικρή συμμετοχή των συμμετεχόντων στα σεμινάρια του προηγούμενου ακαδημαϊκού έτους 2006 – 2007 οδήγησαν τη διοίκηση της Βιβλιοθήκης στην απόφαση να καθιερώσει τον υποχρεωτικό τους χαρακτήρα. Ειδικότερα, το περασμένο έτος πραγματοποιήθηκαν 27 σεμινάρια για όλους τους προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές, υποψήφιους διδάκτορες και διοικητικό προσωπικό στα οποία συμμετείχαν συνολικά μόνο 125 άτομα.

² Η Μορελέλη-Κακούρη (1998) καταγράφει τις εξής μορφές που μπορεί να λάβει ένα πρόγραμμα βιβλιογραφικής εκπαίδευσης: 1) Παρουσίαση 2) Διάλεξη 3) Ειδικό μάθημα 4) Εκπαίδευση που σχετίζεται και αναφέρεται σε συγκεκριμένο μάθημα 5) Εκπαίδευση ενσωματωμένη σε μάθημα.

διευκρινιστικές ερωτήσεις. Στο τέλος του σεμιναρίου δόθηκε στους παρευρισκόμενους βεβαίωση παρακολούθησης³.

Η ΒΚΠ στοχεύοντας στη βελτίωση της ποιότητας των σεμιναρίων για τα επόμενα χρόνια και αφού έλαβε υπόψη την ικανοποιητική συμμετοχή των φοιτητών έκρινε σκόπιμη τη διεξαγωγή έρευνας αξιολόγησης της εκπαιδευτικής διαδικασίας διανέμοντας σχετικό ερωτηματολόγιο στους συμμετέχοντες με σκοπό τη διερεύνηση της αποτελεσματικότητάς τους.

Στη συνέχεια, αφού πέρασε ένας μήνας, χρονικό διάστημα απαραίτητο προκειμένου οι φοιτητές να έχουν τη δυνατότητα χρήσης των υπηρεσιών της βιβλιοθήκης και κατά συνέπεια να δοκιμάσουν στην πράξη τις γνώσεις που αποκόμισαν, η ΒΚΠ προχώρησε στη σύνταξη και διανομή ερωτηματολογίου στους συμμετέχοντες. Σκοπός της έρευνας ήταν η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού προγράμματος εστιάζοντας στον εντοπισμό και στην καταγραφή των ενδεχόμενων προβλημάτων ή αδυναμιών διαμορφώνοντας νέα μοντέλα εκπαίδευσης των χρηστών στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους, με απώτερο στόχο την ποιοτική και ποσοτική βελτίωση των υπηρεσιών και του έργου που παράγει η βιβλιοθήκη. Πιο συγκεκριμένα μέσω της αξιολόγησης του σεμιναρίου επιχειρείται:

- 1) Η καταγραφή των γενικότερων πληροφοριακών γνώσεων των χρηστών.
- 2) Ο καθορισμός των θεματικών ενοτήτων που συγκεντρώνουν τη μεγαλύτερη προτίμηση.
- 3) Ο εντοπισμός των δυνητικών επιθυμιών των χρηστών ως προς το σχεδιασμό της εκπαιδευτικής διαδικασίας.
- 4) Ο προσδιορισμός των μειονεκτημάτων του προγράμματος ως προς τη θεματολογία, τη διαδικασία και τις υποδομές που χρησιμοποιήθηκαν, κάνοντας παράλληλα ελεύθερα τα δικά τους σχόλια, παρατηρήσεις και προτάσεις.

Προκειμένου να εξασφαλιστεί η βέλτιστη οργάνωση του εγχειρήματος εξετάστηκαν πληροφορίες για αντίστοιχα προγράμματα που εφαρμόζονται σε Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες της Ελλάδας και του εξωτερικού, όπως αυτά προβάλλονται μέσα από σχετικές ιστοσελίδες και μελετήθηκε σχετική αρθρογραφία σχετικά με τον τρόπο και τις μεθόδους σχεδιασμού και οργάνωσης εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

2. Εκπαίδευση χρηστών

Πολλοί χρήστες δεν είναι σε θέση να αξιοποιήσουν σε μεγάλο βαθμό τις δυνατότητες που μπορεί να προσφέρει μια σύγχρονη βιβλιοθήκη. Αυτό μπορεί να οφείλεται στη μη εξοικείωση με τον περιβάλλοντα χώρο ή τις νέες τεχνολογίες, καθώς και σε μη παραδοχή της άγνοιάς τους. Αυτοί οι λόγοι δημιούργησαν την κίνηση για εκπαίδευση βιβλιοθήκης (library instruction)⁴, η οποία τονίζει την ανάγκη για εκπαίδευση των χρηστών βιβλιοθήκης.

Η παρουσία της βιβλιοθήκης μέσα σε έναν εκπαιδευτικό οργανισμό ενισχύει την αποτελεσματικότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης και συνεισφέρει στη μάθηση.

³ Από το ακαδημαϊκό έτος 2007-2008 η βεβαίωση συμμετοχής στο σεμινάριο της βιβλιοθήκης είναι προαπαιτούμενο δικαιολογητικό προκειμένου ένας φοιτητής να κάνει αίτηση για συμμετοχή του σε προγράμματα Erasmus

⁴ <http://www.libraryinstruction.com/instruction.html> [Πρόσβαση 14/2/2008]

Επιπλέον όμως η βιβλιοθήκη πρέπει να εκπαιδεύσει το κοινό πώς να μαθαίνει (learn how to learn) και έχει τους τρόπους και την εμπειρία για να το πραγματοποιήσει. Οι ηλεκτρονικές πηγές έχουν πολλαπλασιαστεί, οι χρήστες χρειάζονται εκπαίδευση στην πλοήγηση για ακρίβεια, αποτελεσματική και έγκαιρη κάλυψη των αναγκών, αμεσότητα στη συνάφεια αναζητήσεων και παραπομπών (Αράχωβα, 2006). Αρκετές Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες του εξωτερικού, εδώ και δύο δεκαετίες, έχουν ήδη κρίνει επιτακτική την ανάγκη να παρέχουν επίσημη εκπαίδευση στους χρήστες-μέλη τους. Πανεπιστημιακές βιβλιοθήκες στη Βρετανία, στις Ηνωμένες Πολιτείες, στη Σκανδιναβία και στην Αυστραλία (Rashid, 1997 ; Clougherty e.a.,1998 ; Sun & Rader, 1999 ; Ti Yu, 2003) ξεκίνησαν φιλόδοξα προγράμματα εκπαίδευσης χρηστών, λόγω της έκρηξης των πληροφοριών και λόγω της έμφασης που δίνουν τα πανεπιστήμια αυτά στην αυτοεξυπηρέτηση και στην αυτονομία του χρήστη (Παντούλη & Νιξαρλίδου, 2002). Στις χώρες αυτές οι βιβλιοθήκες διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην εκπαίδευση των φοιτητών μέσα από την εκμάθηση δεξιοτήτων εντοπισμού, οργάνωσης και αξιολόγησης των πληροφοριών.

Η βιβλιογραφική εκπαίδευση επιτυγχάνεται με τη μορφή σεμιναρίων, εργαστηρίων και πρακτικών ασκήσεων που αναφέρονται σε συγκεκριμένο μάθημα ή είναι ενσωματωμένες σε κάποιο μάθημα και διεξάγονται από βιβλιοθηκονόμους του εκάστοτε πανεπιστημίου (Μορελέλη-Κακούρη, ό.π.). Στην Ελλάδα, η ανάγκη για ανάπτυξη σεμιναρίων χρηστών αναδεικνύεται εξίσου σημαντική. Μετά την ενίσχυση των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών από τη χρηματοδότηση του ΕΠΕΑΕΚ που είχε σαν αποτέλεσμα την ανάπτυξη των υποδομών και τον εμπλουτισμό των συλλογών τους με υλικό σε ποικίλες μορφές και με διαφορετικούς τρόπους πρόσβασης, οι περισσότερες ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες στράφηκαν στην εφαρμογή τέτοιων σεμιναρίων. Έτσι, οργανώνονται από τις βιβλιοθήκες προγράμματα εκπαίδευσης χρηστών⁵ (Ξενίδου-Δέρβου 2001, Παντούλη & Νιξαρλίδου, ό.π.) που σκοπό έχουν να μεταδώσουν στους χρήστες όλες εκείνες τις γνώσεις και δεξιότητες, ώστε να είναι σε θέση «να αναγνωρίσουν τις πληροφοριακές τους ανάγκες, να εντοπίσουν, να αξιολογήσουν και να χρησιμοποιήσουν αποτελεσματικά την πληροφόρηση» (Sonntag & Ohr, 1996). Συμπερασματικά, οι τρεις κύριοι στόχοι της εκπαίδευσης χρηστών είναι:

1. Εκπαίδευση με σκοπό την αποτελεσματική εκμετάλλευση των πηγών της Βιβλιοθήκης.
2. Ανάπτυξη δεξιοτήτων για ανεξάρτητη έρευνα πληροφοριών.
3. Ενθάρρυνση στην αναζήτηση βοήθειας από τους βιβλιοθηκονόμους (Wilson, 1997).

⁵<http://library.aua.gr/ekpaideusi.html> (Γεωπονικό Πανεπιστήμιο),
<http://www.lib.duth.gr/> (Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης),
<http://www.lib.auth.gr/site/gr/coursepacks/intro> (Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης)
http://www.lis.upatras.gr/Services/support_EL.php (Πανεπιστήμιο Πατρών)
http://www.lib.unipi.gr/kiosk/Menu_01_gr.html (Πανεπιστήμιο Πειραιά)
http://library.ucy.ac.cy/seminars/usereduc_gr.htm (Πανεπιστήμιο Κύπρου)
<http://www.lib.uth.gr/LWS/el/is/iltr.asp> (Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας)
http://www.lib.uoi.gr/services/sem_ekp.php (Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων)
<http://www.panteion.gr/wps/portal> (Πάντειο Πανεπιστήμιο)

Οι Henri & Hay (1994) σε εργασία τους στο 60^ο συνέδριο της IFLA υποστηρίζουν πως το 6^ο από τα σημεία-ερωτήσεις⁶ του South Australian Document Skills for Information Literacy, τα οποία προσδιορίζουν την ανάπτυξη ενός σεμιναρίου εκπαίδευσης χρηστών είναι η αξιολόγηση.

3. Αξιολόγηση Σεμιναρίων Εκπαίδευσης Χρηστών

Τα αποτελέσματα των ερευνών που διεξάγονται στα διάφορα πανεπιστήμια σε σχέση με την εκπαίδευση των χρηστών, ως προς την αναζήτηση πληροφοριών, αξιοποιούνται έτσι ώστε να τροποποιούνται τα προγράμματα αυτά με σκοπό τη βέλτιστη αξιοποίησή τους από τους φοιτητές δίνοντας έμφαση στην εκμάθηση, στην απόκτηση κριτικής σκέψης και στην αξιολόγηση των πληροφοριών που συλλέγουν (Ren, 2000 ; Gutierrez & Wang 2001).

Ο Stewart (1999) σε εργασία του παραθέτει τέσσερα κίνητρα για τη συστηματική αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας που εφαρμόζεται στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες:

1. Ενεργός συμμετοχή στις πρωτοβουλίες του πανεπιστημίου που προωθούν την ανεξαρτητοποίηση των σπουδαστών στην μάθηση.
2. Καθορισμός και να μετρηθούν οι πληροφοριακές ικανότητες των σπουδαστών, ειδικά εκείνων που χρησιμοποιούν τη βιβλιοθήκη από μακριά.
3. Ανάπτυξη στρατηγικών δεικτών απόδοσης της βιβλιοθήκης για την κυβέρνηση/τους δημοσιονομικούς οργανισμούς.
4. Ικανοποίηση των απαιτήσεων του ιδρύματος.

Σύμφωνα με την American Association for Higher Education (AAHE) το σημαντικό σημείο στην αξιολόγηση δεν είναι μόνο η συγκέντρωση δεδομένων, αλλά η διαδικασία που ξεκινά με τα ερωτήματα που θέτουν οι υπεύθυνοι, η εμπλοκή τους στη συλλογή, η επεξεργασία και η ερμηνεία των στοιχείων, η ενημέρωση και η βελτίωση του εκπαιδευτικού υλικού (Astin & Banta, 1993).

Για το λόγο αυτό είναι σημαντικό οι βιβλιοθήκες να διαμορφώσουν κατάλληλες διαδικασίες για την εφαρμογή συνεχών αξιολογήσεων εξετάζοντας την εκπαιδευτική αποστολή του ιδρύματος και την τρέχουσα έρευνα στην εκπαιδευτική θεωρία. Είναι σημαντικό στοιχείο τα αποτελέσματα να εξαχθούν σε οικεία των φοιτητών ορολογία και όχι στην επαγγελματική γλώσσα των βιβλιοθηκονόμων (Lindauer, 1998).

⁶ Τα σημεία που αναφέρονται είναι: 1)Defining: Τι πραγματικά θέλω να βρω; 2)Locating: Πού μπορώ να βρω την πληροφορία που χρειάζομαι; 3)Selecting: Ποια πληροφορία χρειάζομαι πραγματικά; 4)Organizing: Πώς θα χρησιμοποιήσω όσο το δυνατόν καλύτερα την πληροφορία; 5)Presenting: Πώς θα παρουσιάσω καλύτερα την πληροφορία; 6)Αξιολόγηση: Τι έμαθα από αυτό;

4. Μεθοδολογία έρευνας

4.1. Τεκμηρίωση της ανάγκης για έρευνα

Στη διεθνή βιβλιογραφία πολλά άρθρα περιγράφουν την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών σεμιναρίων (Bober e.a, 1995 ; Rashid,1997 ; Iannuzzi, 1999 ; Sun & Rader, 1999 ; Germain e.a, 2000 ; Ti Yu, 2003). Σε γενικές γραμμές χρησιμοποιούν τη μέθοδο του ερωτηματολογίου και επικεντρώνονται στην εξέταση του συγκεκριμένου προγράμματος, στο ρόλο του βιβλιοθηκονόμου που εκτελεί τη διαδικασία και των οδηγιών που δίνονται. Σε μικρότερο βαθμό καταγράφονται συστηματικές έρευνες που πραγματοποιούνται για συλλογή πληροφοριών σχετικά με τη μέτρηση αλλαγών στις δεξιότητες των φοιτητών και την εμπιστοσύνη που αναπτύσσουν προς τη βιβλιοθήκη, ως αποτέλεσμα των σεμιναρίων εκπαίδευσης χρηστών (Colborn & Cordell, 1998). Παρόλα αυτά, τα σεμινάρια προκειμένου να είναι αποτελεσματικά και αξιόπιστα πρέπει να σχεδιάζονται σύμφωνα με βιβλιοθηκονομικές μεθόδους που μετρούν την πρόοδο των χρηστών ώστε να ενημερώνεται και να τροποποιείται αναλόγως το περιεχόμενο της εκπαίδευσης (Knight, 2002).

Η Μορελέλη-Κακούρη, ό.π. αναφέρει την αξιολόγηση σαν ένα αναπόσπαστο κομμάτι της βιβλιογραφικής εκπαίδευσης που στο σύνολό του απαιτεί σχεδιασμό, εφαρμογή και αξιολόγηση. Εξετάζοντας σεμινάρια εκπαίδευσης χρηστών που έχουν πραγματοποιηθεί σε Ελληνικές Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες σημειώνεται σαν μειονέκτημα της διαδικασίας η έλλειψη ερευνών αξιολόγησης των προγραμμάτων (Ξενίδου-Δέρβου, ό.π ; Παντούλη & Νιζαρλίδου, ό.π.).

Στην Ελλάδα, όπως διαφαίνεται, δεν έχει πραγματοποιηθεί ακόμη κάποια ανάλογη έρευνα στο χώρο των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών και η παρούσα εργασία έχει σκοπό την ενασχόληση με τη συγκεκριμένη έννοια καθώς και την παρακίνηση για μια σειρά μελλοντικών ερευνών στο θέμα αυτό, αφού αποτελεί πεποίθηση των συγγραφέων η αναγκαιότητα της συνεχούς εφαρμογής μελετών αξιολόγησης για τη βελτίωση του σχεδιασμού των προγραμμάτων εκπαίδευσης χρηστών.

4.2. Στοιχεία κατασκευής του ερωτηματολογίου της έρευνας

Η αρχική μορφή του συγκεκριμένου ερωτηματολογίου ετέθη σε πιλοτική διακίνηση μεταξύ του προσωπικού της Βιβλιοθήκης (ήτοι 6 άτομα εκτός των 2 συγγραφέων) καθώς και σε ένα λέκτορα του Ιδρύματος με εξειδίκευση στη στατιστική επιστήμη. Βασίζόμενοι στις παρατηρήσεις τους έγιναν αναθεωρήσεις και βελτιώσεις που οδήγησαν στη τελική μορφή του. Έτσι, το ερωτηματολόγιο διαιρείται σε τρεις ενότητες και περιλαμβάνει 17 ερευνητικές ερωτήσεις εκ των οποίων οι 15 είναι κλειστού τύπου και 2 ανοικτού. Στην πρώτη περιλαμβάνονται τα στοιχεία ταυτότητας των ερωτηθέντων όπως η ηλικία, το φύλο, η ιδιότητα και το πανεπιστημιακό τμήμα στο οποίο ανήκουν (ερ. 1-3). Η γνώση αυτών των παραμέτρων βοηθάει στη **διερεύνηση του κοινωνικού περιβάλλοντος** του δείγματος. Στην δεύτερη ενότητα του ερωτηματολογίου το ενδιαφέρον επικεντρώνεται στην **καταγραφή των γενικότερων γνώσεων των χρηστών**, ως προς την αναζήτηση πληροφοριών μέσα από τις υπηρεσίες που προσφέρει η βιβλιοθήκη, καθώς γίνεται προσπάθεια να καταγραφούν στοιχεία που αφορούν σε προηγούμενη σχετική εμπειρία και στον προσδιορισμό του βαθμού δυσκολίας κατά τη διαδικασία αναζήτησης (ερ. 4-9).

Το τρίτο μέρος αποτελεί το κύριο τμήμα του ερωτηματολογίου. Περιλαμβάνει μια σειρά από ερωτήσεις που στοχεύουν στον **εντοπισμό των θεματικών ενοτήτων που συγκεντρώνουν τις προτιμήσεις** των χρηστών σχετικά με την αναζήτηση πληροφοριών και των **δυναμικών επιθυμιών** τους, ως προς το **σχεδιασμό της εκπαιδευτικής διαδικασίας** (ερ. 10-13). Παράλληλα, τους δίνεται η δυνατότητα να σημειώσουν τις **αδυναμίες** και τα **μειονεκτήματα** του προγράμματος ως προς τη θεματολογία, τη διαδικασία και τις υποδομές που χρησιμοποιήθηκαν κάνοντας παράλληλα ελεύθερα τα δικά τους σχόλια, παρατηρήσεις και προτάσεις (ερ. 14-17).

Πίν.1: Δομή και περιεχόμενο ερωτηματολογίου για την αξιολόγηση των σεμιναρίων της ΒΚΠ του ΧΠ

ΕΝΟΤΗΤΑ Α'
<i>Ερ.1-3: Στοιχεία ερωτώμενων</i>
Φύλο
Ιδιότητα
Τμήμα
ΕΝΟΤΗΤΑ Β'
<i>Ερ.4-9: Εμπειρία στην αναζήτηση πληροφοριών</i>
Παρακολούθηση ανάλογων σεμιναρίων στο παρελθόν
Εμπειρία στη χρήση Βιβλιοθηκών για την αναζήτηση πληροφοριών
Επισκέψεις το χώρο της Βιβλιοθήκης πριν από το σεμινάριο
Εμπειρία στη χρήση του Internet για την αναζήτηση πληροφοριών
Ευκολία αναζήτησης πληροφοριών στο Internet
Προηγούμενη χρήση του δικτυακού τόπου της βιβλιοθήκης
ΕΝΟΤΗΤΑ Γ'
<i>Ερ.10-17: Σεμινάριο</i>
Ικανοποίηση από το σεμινάριο
Θεματική ενότητα μεγαλύτερου ενδιαφέροντος (Web Opac, Heal Link, Πτυχιακές εργασίες, Βάσεις δεδομένων, Ηλεκτρονικά περιοδικά, Διαδανεισμός άρθρων, Πηγές πληροφόρησης)
Κάλυψη των αποριών από τις ενότητες που σημειώνονται στην ερώτηση 11
Ενότητες που θεωρείται ότι δε σας κάλυψαν (ανοικτού τύπου ερώτηση)
Πραγματοποίηση ανάλογων σεμιναρίων όλο το ακαδημαϊκό έτος
Οργάνωση σεμιναρίων σε επιμέρους θεματικές ενότητες
Επιλογή των θεματικών ενότητων ανάλογα με τις ιδιαίτερες ανάγκες
Διανομή συνοδευτικού υλικού σχετικά με τις θεματικές ενότητες παρακολούθησης
Τυχόν μειονεκτήματα στην οργάνωση του σεμιναρίου (Εξεζητημένη ορολογία, έλλειψη πρακτικής εφαρμογής, σύντομη διάρκεια, έμφαση στις ηλεκτρονικές πηγές, έλλειψη μεταδοτικότητας, χώρος διεξαγωγής)
Κατανόηση της θεματολογίας του σεμιναρίου
Βελτίωση, μετά το σεμινάριο, των γνώσεων ως προς την αναζήτηση πληροφοριών
Προτάσεις για τη βελτίωση των σεμιναρίων (ανοικτού τύπου)

4.3. Ταυτότητα της έρευνας

Η συμπλήρωση των ερωτηματολογίων πραγματοποιήθηκε την εβδομάδα 17/12/2007 έως 22/12/2008. Ως δείγμα επιλέχθηκαν οι φοιτητές (προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί) που παρακολούθησαν τα σεμινάρια. Η διανομή και συμπλήρωσή τους έγινε κατά τη διάρκεια διδασκαλίας υποχρεωτικών μαθημάτων έπειτα από σχετική άδεια των διδασκόντων προκειμένου να εξασφαλιστεί η μέγιστη δυνατή παρουσία των φοιτητών. Τα ερωτηματολόγια που διανεμήθηκαν ήταν συνολικά 192 (αριθμός των συμμετεχόντων στα σεμινάρια) και από αυτά επεστράφησαν συμπληρωμένα 109 δηλαδή ποσοστό της τάξης του 56,8%. Ο πίνακας που ακολουθεί (Πίν.2) παρουσιάζει τα ποσοστά των συμμετεχόντων στην έρευνα προσδιορίζοντας την ταυτότητα του ερωτώμενου. Συγκεντρωτικά αναφέρεται ότι στην παρούσα έρευνα συμμετείχαν συνολικά 109 άτομα, 79 γυναίκες και 30 άνδρες εκ των οποίων οι 89 ήταν προπτυχιακοί φοιτητές, η πλειοψηφία των οποίων προερχόταν από το τμήμα της Οικιακής Οικονομίας και Οικολογίας (πίν.3).

Φύλο	79 γυναίκες (72%) και 30 άνδρες (28%)
Ιδιότητα	89 προπτυχιακοί φοιτητές (82%), 20 μεταπτυχιακοί φοιτητές (18%)

Πίν.2 : Ταυτότητα έρευνας για την αξιολόγηση των σεμιναρίων της ΒΚΠ του ΧΠ

Τμήμα	Συμμετέχοντες στην έρευνα	Ποσοστό %
Οικιακής Οικονομίας και Οικολογίας	36	33
Επιστήμης Διατροφής και Διατολογίας	26	24
Γεωγραφίας	23	22
Πληροφορικής και Τηλεματικής	23	21
Σύνολο	109	100

Πίν.3 Συμμετέχοντες στην έρευνα ανά τμήμα

4. 4. Αποτελέσματα της έρευνας

Μετά την καταγραφή της ταυτότητας των ερωτώμενων εξετάζεται το πρώτο ερευνητικό ζητούμενο, το οποίο είχε στόχο την **καταγραφή των γενικότερων γνώσεων των χρηστών**. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, η πλειοψηφία των συμμετεχόντων (87%) *δεν είχε παρακολουθήσει προηγούμενα σεμινάρια κατά το παρελθόν*, ενώ είχε πραγματοποιήσει προηγούμενες επισκέψεις στη βιβλιοθήκη (88%), (πριν την πραγματοποίηση των εκπαιδευτικών σεμιναρίων) και είχε επισκεφτεί την ιστοσελίδα της Βιβλιοθήκης στο διαδίκτυο (58%). (πίν.4)

Ερώτηση	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Παρακολούθηση προηγούμενων σεμιναρίων	13%	87%
Προηγούμενες επισκέψεις στο χώρο της Βιβλιοθήκης	88%	12%
Χρήση της ιστοσελίδας της Βιβλιοθήκης	58%	42%

Πίν.4: Καταγραφή των γενικότερων πληροφοριακών γνώσεων των χρηστών

Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων (52%) δηλώνει *λίγο έμπειρο στην αναζήτηση πληροφοριών, πολύ έμπειρο στη χρήση του διαδικτύου* (το 60%), ενώ θεωρεί ότι είναι *πολύ εύκολο να αναζητήσει πληροφορίες στο διαδίκτυο* (55%). (πίν.5)

Ερώτηση	Καθόλου	Λίγο	Πολύ	Αρκετά	Πάρα πολύ
Εμπειρία χρηστών	17%	52%	11%	17%	3%
Εμπειρία στο Internet	2%	19%	60%	0%	19%
Ευκολία αναζήτησης στο Internet	2%	17%	55%	0%	26%

Πίν.5: Εμπειρία αναζήτησης πληροφοριών

Τα αποτελέσματα της έρευνας που αφορούν στην τρίτη ενότητα αποτελούν τον κύριο πυρήνα του ερωτηματολογίου αφού εστιάζουν στον τρόπο διεξαγωγής του σεμιναρίου. Η πλειοψηφία των χρηστών (61%) δηλώνει *ικανοποιημένη* από τον τρόπο διεξαγωγής του σημειώνοντας παράλληλα πως κανείς από τους συμμετέχοντες δεν εκδήλωσε την απόλυτη δυσαρέσκειά του ως προς τη διαδικασία. Μεγάλο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι **προτιμήσεις των συμμετεχόντων** στις θεματικές ενότητες του σεμιναρίου (πίν.6). Οι ερωτώμενοι σημειώνουν το **Web Opac** της βιβλιοθήκης ως την ενότητα με τη μεγαλύτερη προτίμηση (42%), ακολουθεί το Heal-Link με 16%, οι βάσεις δεδομένων με 10%, ο διαδανεισμός άρθρων με 9%, τα

ηλεκτρονικά περιοδικά με 8%, οι διάφορες πηγές πληροφόρησης με 7% και τέλος οι πτυχειακές εργασίες⁷ (ΕΣΤΙΑ) με 5%.

Web-Opac	42%
Heal-Link	16%
Βάσεις Δεδομένων	10%
Διαδανεισμός άρθρων	9%
Ηλεκτρονικά Περιοδικά	8%
Διάφ.πηγές πληροφόρησης	7%
ΕΣΤΙΑ	5%

Πίν.6: Θεματικές προτιμήσεις συμμετεχόντων

Αξίζει να σημειωθεί ότι η συντριπτική πλειοψηφία (87%) δηλώνει ότι έχει ικανοποιηθεί ως προς τη **κάλυψη των αποριών** που είχε μετά το πέρας του σεμιναρίου. Οι απόψεις των χρηστών σε **προτάσεις** της βιβλιοθήκης για τη βελτίωση της ποιότητας των σεμιναρίων παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Ειδικότερα, το 74% επιθυμεί την πραγματοποίηση των σεμιναρίων **όλο** το ακαδημαϊκό έτος, ενώ το 87% υποστηρίζει θετικά την οργάνωση σεμιναρίων σε επιμέρους **θεματικές ενότητες**. Ως συνέχεια της παραπάνω πρότασης εξίσου θετικά αντιμετωπίστηκε (94%) η δυνατότητα **επιλογής** των θεματικών ενοτήτων ανάλογα με τις ειδικότερες πληροφοριακές ανάγκες των χρηστών. Το ίδιο ικανοποιητικά έγινε δεκτή η πρόταση της βιβλιοθήκης να διανέμεται **συνοδευτικό υλικό** επεξηγηματικά της παρουσίασης με ποσοστό 94% (πίν.7).

Ερώτηση	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Κάλυψη αποριών	87%	13%
Σεμινάρια όλο το χρόνο	74%	26%
Σεμινάρια σε θεματικές ενότητες	87%	13%
Σεμινάρια σε ειδικές πληροφοριακές ανάγκες χρηστών	94%	6%
Συνοδευτικό υλικό	94%	6%

Πίν.7: Ικανοποίηση από το σεμινάριο

Ερωτήματα που αφορούν τυχόν **μειονεκτήματα** (πίν.8) στην οργάνωση και διενέργεια του σεμιναρίου και απαντούν στο τελευταίο ερευνητικό ερώτημα, καταδεικνύουν πως μεγάλο ποσοστό χρηστών, (54%) σημειώνει την **έλλειψη πρακτικής εφαρμογής** των ενοτήτων που παρουσιάζονται καθώς και το γεγονός ότι δίδεται μεγαλύτερη έμφαση στις ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης (51%) έναντι των έντυπων πηγών, γεγονός που μπορεί να εξηγηθεί αν αναλογιστεί κανείς πως το δείγμα αποτελείται από πρωτοετείς φοιτητές που δήλωσαν πως διαθέτουν *λίγη εμπειρία στην αναζήτηση πληροφοριών* (βλ.πίν.5).

Ευχάριστη έκπληξη προκαλούν τα αποτελέσματα που αφορούν στην ορολογία αφού η πλειοψηφία των ερωτώμενων (86%) πιστεύει πως δεν έχει γίνει χρήση εξεζητημένης **ορολογίας**, γεγονός που θα δυσκόλευε την πλήρη κατανόηση του περιεχομένου των θεματικών ενοτήτων. Επίσης πιστεύουν (83%), ότι η ωριαία διάρκειά του επαρκεί για τη θεματική κάλυψη των ενοτήτων. Από τους συμμετέχοντες, μόνο το 35% υποστηρίζει ότι δεν είναι λειτουργικός ο **χώρος** διεξαγωγής του σεμιναρίου αν και βρίσκεται μέσα στο χώρο του αναγνωστηρίου παρεμποδίζοντας την εύρυθμη λειτουργία της βιβλιοθήκης καθώς το 71% δε φαίνεται να ενοχλείται από τον παράγοντα αυτό, ερώτηση στην οποία αναμένονταν αντίστροφη απάντηση. Ως προς την πιθανή έλλειψη **μεταδοτικότητας** του εκπαιδευτή το 79% απαντά αρνητικά ενισχύοντας με τον τρόπο αυτό την ικανότητά του να προβάλλει τη λειτουργία και τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης.

⁷ Το χρονικό διάστημα διεξαγωγής των σεμιναρίων δεν είχε διαμορφωθεί η ψηφιακή Βιβλιοθήκη «Εστία». Για το λόγο αυτό δεν έγινε αναλυτική αναφορά στη παρουσίαση και λειτουργία της.

Ερώτηση	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Εξεζητημένη Ορολογία	14%	86%
Έλλειψη πρακτικής εφαρμογής	54%	46%
Χρονική διάρκεια	83%	17%
Μειονέκτημα η έμφαση στις ηλεκτρονικές πηγές	52%	48%
Έλλειψη μεταδοτικότητας	21%	79%
Χώρος διεξαγωγής	35%	65%
Κατανοητή θεματολογία	94%	6%

Πίν. 8: Μειονεκτήματα σεμιναρίου

Συμπερασματικά ως προς την πραγματοποίηση του σεμιναρίου πολύ μεγάλο ποσοστό (94%) απαντά ότι ήταν **κατανοητή η θεματολογία**, ενώ μόνο το 38% απαντά πως έχουν βελτιωθεί λίγο οι γνώσεις τους.

Τέλος, συνοψίζοντας τις προτάσεις των ερωτώμενων προέκυψαν χρήσιμα συμπεράσματα για μελλοντικές δράσεις και πρωτοβουλίες από μέρους της βιβλιοθήκης με στόχο τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των εκπαιδευτικών σεμιναρίων. Πιο συγκεκριμένα φαίνεται ότι επιθυμούν:

- Πρακτική εφαρμογή των αναζητήσεων που παρουσιάζονται μέσω τερματικών σταθμών (H/Y) ώστε να συμμετέχουν ενεργά στις δοκιμασίες.
- Επιτόπια ξενάγηση στα βιβλιοστάσια προκειμένου να γίνει πλήρως αντιληπτή η χωροθέτηση της βιβλιοθήκης και ο εντοπισμός του έντυπου υλικού στα ράφια.
- Διανομή συνοδευτικού υλικού που να επεξηγεί αναλυτικά τις παρεχόμενες υπηρεσίες και τον τρόπο λειτουργίας της βιβλιοθήκης
- Πραγματοποίηση κύκλων σεμιναρίων όλη τη διάρκεια της ακαδημαϊκής χρονιάς ανά θεματικές ενότητες διαφορετικού περιεχομένου και επιπέδου με προαιρετικό χαρακτήρα ανάλογα με τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντα των χρηστών.

5. Συμπεράσματα

Ένα καλά σχεδιασμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα εξοικειώνει τους χρήστες με το χώρο της βιβλιοθήκης, τις παρεχόμενες υπηρεσίες και τον τρόπο οργάνωσής της, με σκοπό οι τελευταίοι να αποκτήσουν τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες προκειμένου να αυτοεξυπηρετούνται. Η πλήρης αξιοποίηση του συνόλου του υλικού με την παροχή των κατάλληλων μέσων οδηγεί στην αύξηση της χρήσης των πληροφοριακών πηγών λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες του κοινού.

Η έρευνα που πραγματοποιήθηκε οδήγησε τη βιβλιοθήκη στην εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων σε σχέση με την εμπειρία, τις υπάρχουσες δεξιότητες και τις πληροφοριακές ανάγκες των χρηστών. Ειδικότερα, οι προπτυχιακοί φοιτητές που συμμετείχαν **δεν είχαν παρακολουθήσει ανάλογα σεμινάρια εκπαίδευσης κατά το παρελθόν**. Το γεγονός αυτό οδηγεί στην υπόθεση ότι η εικόνα της βιβλιοθήκης ως φορέας που συμβάλλει σημαντικά στην απόκτηση καλύτερης εκπαίδευσης δεν έχει εμπεδωθεί πλήρως από τους φοιτητές ενδεχομένως λόγω της απουσίας συστηματικής χρήσης της σε προηγούμενες βαθμίδες εκπαίδευσης.

Επίσης, οι φοιτητές έχουν πολύ **μεγάλη εξοικείωση με το διαδίκτυο** γεγονός που επιβεβαιώνεται από τη διείσδυση των νέων τεχνολογιών στις νεαρές ηλικίες. Πάντως,

φαίνεται να *χρησιμοποιείται κυρίως για μη εκπαιδευτικούς σκοπούς*, αφού δηλώνεται μικρή εμπειρία στην επιστημονική αναζήτηση πληροφοριών. Ο ηλεκτρονικός κατάλογος (Web Opac) συγκεντρώνει το μεγαλύτερο ενδιαφέρον των πρωτοετών φοιτητών, αφού οι συλλογές των βιβλίων και των περιοδικών αποτελούν τον πυρήνα μελέτης των ερευνητικών εργασιών κατά το πρώτο έτος των σπουδών τους.

Για λόγους που αναφέρθηκαν προηγούμενα η διενέργεια ενός εκπαιδευτικού σεμιναρίου στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους που να συνδυάζει την επιτόπια παρουσίαση του χώρου με παράλληλη αναλυτική αναφορά στις παρεχόμενες πηγές πληροφόρησης θεωρείται απαραίτητη από τους χρήστες. Όμως, προκειμένου η διαδικασία να είναι ολοκληρωμένη πρέπει να *συνοδεύεται από πρακτική εφαρμογή της*, έτσι ώστε οι συμμετέχοντες να *καλύψουν άμεσα τυχόν απορίες τους*.

Η διεξαγωγή της αξιολόγησης των σεμιναρίων εκπαίδευσης ήρθε να ολοκληρώσει την εφαρμογή της πρότασης για σεμινάρια χρηστών, όπως είχε προκύψει από την έρευνα αξιολόγησης υπηρεσιών που πραγματοποιήθηκε το 2006 στην υπηρεσία. Προκειμένου τα αποτελέσματα της αξιολόγησης να έχουν βελτιωτικές επιδράσεις στον τρόπο διεξαγωγής των μελλοντικών σεμιναρίων, έπειτα από συζήτηση μεταξύ του προσωπικού της βιβλιοθήκης και εισήγηση στη διοίκηση του ιδρύματος αποφασίστηκε *η υιοθέτηση της πρακτικής εφαρμογής κατά τη διεξαγωγή τους από το επόμενο ακαδημαϊκό έτος*. Το σεμινάριο θα διεξάγεται κατά το ήμισυ στο χώρο της βιβλιοθήκης. ώστε να ξεναγούνται οι χρήστες στα βιβλιοστάσια, να αναλύεται ο τρόπος ταξινόμησης των βιβλίων και να αναφέρονται όλες οι πληροφορίες που σχετίζονται με το έντυπο υλικό και τις επιτόπιες υπηρεσίες. Στη συνέχεια, στο δεύτερο μέρος του σεμιναρίου, οι χρήστες θα μεταβαίνουν στα εργαστήρια Η/Υ, όπου θα έχουν την ευκαιρία να περιηγηθούν στον OPAC κατάλογο και στις πηγές πληροφόρησης ώστε να αναζητήσουν μόνοι τους πληροφορίες.

Επίσης, δεδομένου του βαθμού διεύθυνσης του διαδικτύου και τις δυνατότητες που παρέχει αποφασίστηκε η ανάρτηση στον ιστότοπο της βιβλιοθήκης ενός ηλεκτρονικού σεμιναρίου συνοδευόμενο με κατάλληλες οδηγίες. Ο χρήστης θα έχει την ευκαιρία όποτε και από όπου θέλει να επισκέπτεται την ιστοσελίδα και να καθοδηγείται αναλόγως στις αναζητήσεις του.

Τα συμπεράσματα της έρευνας κατέστησαν σαφές ότι η αξιολόγηση αποτελεί μια διαδικασία της οποίας η δύναμη είναι συσσωρευτική και τα αποτελέσματα μακροπρόθεσμα. Η συνεχής βελτίωση των εκπαιδευτικών σεμιναρίων μπορεί να επιτευχθεί με τη συνεχή αξιολόγηση και την προσαρμογή της βιβλιοθήκης σε νέα δεδομένα και νόρμες γεγονός που συνάδει με τη δυναμική της φύση. Η ανάλυση των δεδομένων που προέρχονται από μια τέτοια διαδικασία δεν είναι το τέλος αλλά η απαρχή σχεδιασμού μιας νέας διαδικασίας προγραμμάτων στοχεύοντας στη δυναμική παρουσία της βιβλιοθήκης στην εκπαιδευτική διαδικασία. Ουσιαστικά αποτελεί απαραίτητο εργαλείο για την αποτίμηση της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων καθώς παρέχει πληροφορίες για την ποιότητα των υπηρεσιών της, τις αδυναμίες των χρηστών και τις ανάγκες τους. Η αξιολόγηση λειτουργεί διορθωτικά και ενδυναμώνει το συνεχιζόμενο ρόλο των εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε σχέση με τις αυξανόμενες ανάγκες πληροφόρησης.

Το ζητούμενο της αξιολόγησης στην εκπαίδευση με τη μορφή οργανωμένης διαδικασίας είναι να βρεθούν, να τροποποιηθούν και να αναπτυχθούν μέθοδοι, διαδικασίες και εργαλεία που εξυπηρετούν το σκοπό αυτό, στοχεύοντας στην ποιοτική και ποσοτική αναβάθμιση των υπηρεσιών της προς τους χρήστες. Παρόμοιες ερευνητικές προσπάθειες, όπως αναφέρθηκε και προηγουμένα, δε φαίνεται να έχουν πραγματοποιηθεί κατά το παρελθόν αποδεικνύοντας έτσι την αναγκαιότητα και τη σημασία τέτοιων ερευνών, ιδιαίτερα στη σύγχρονη εποχή, όπου το διαδίκτυο και οι υπηρεσίες που αυτό προσφέρει αναπτύσσονται δυναμικά έχοντας γίνει αναπόσπαστο κομμάτι των υπηρεσιών πληροφόρησης.

Η ΒΚΠ κατανοώντας τις προαναφερθείσες προτάσεις και ανάγκες των χρηστών, όπως αυτές διατυπώθηκαν στην παρούσα έρευνα, δεσμεύεται να τις λάβει σοβαρά υπ' όψη στοχεύοντας στη διαμόρφωση μιας ανθρωποκεντρικής φιλοσοφίας στην παροχή υπηρεσιών.

6. Επίλογος

Η άποψη πως μία σύγχρονη ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη οφείλει να είναι ένας ζωντανός κοινωνικός θεσμός που προσαρμόζεται στα ισχύοντα εκπαιδευτικά πρότυπα έχει ως συνέπεια την βελτίωση των παραδοσιακών υπηρεσιών της. Η αξιολόγηση του είδους και της έκτασης της χρήσης των υπηρεσιών της μπορεί να αναδείξει τα τρωτά σημεία της συνολικής υποδομής της με σκοπό την ανάπτυξη και εφαρμογή σύγχρονων βιβλιοθηκονομικών υπηρεσιών. Στα πλαίσια της γενικότερης αναδιάρθρωσης του χώρου των βιβλιοθηκών και της αυξανόμενης παραγωγής μεγάλου όγκου πληροφοριών η διαδικασία διαχείρισης, οργάνωσης και εντοπισμού καθιστά το ρόλο της Ακαδημαϊκής Βιβλιοθήκης αναπόσπαστο κομμάτι της εκπαιδευτικής διαδικασίας εξυπηρετώντας καλύτερα και αποτελεσματικότερα τους διευρυμένους εκπαιδευτικούς προσανατολισμούς του σύγχρονου πανεπιστημίου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αράχωβα, Τ. (2006) «Εικονικές Βιβλιοθήκες: μέσα ανοικτής πρόσβασης στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση» στο *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση και την εκπαιδευτική τεχνολογία*, τχ.3,σ.14-38
- Μορελέλλη-Κακούρη, Μ. (1998) «Νέο μοντέλο για την εκπαίδευση χρηστών στις ελληνικές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες» στο «*Οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες και το πρόβλημα του εκσυγχρονισμού: πρακτικά 6^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών*». Αθήνα:ΕΚΠΑ
- Ξενίδου-Δέρβου, Κ. (2002) «Εκπαιδύοντας προσωπικό και χρήστες στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες :η περίπτωση του ΑΠΘ» στο «*Σύνδεση Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών με την εκπαιδευτική διαδικασία: πρακτικά 9^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών*». Αθήνα: Κεντρική Βιβλιοθήκη ΕΜΠ
- Παντούλη, Ο. και Νιζαρλίδου, Ε. (2002) «Οι φοιτητές και η εξοικείωσή τους με τις νέες τεχνολογίες στην υπηρεσία των βιβλιοθηκών: μελέτη περίπτωσης σε δύο βιβλιοθήκες του ΑΠΘ» στο «*οι Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες ανοικτής και συνεχούς πρόσβασης: πρακτικά 11^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών*». Λάρισα: ΤΕΙ Λάρισας
- Astin, A. and Banta, T. (1993), “Principles of good practice for assessing student learning”, <http://ultibase.rmit.edu.au/Articles/june97/ameri1.htm> [τελευταία πρόσβαση 25/7/2008]
- Bober, C e.a (1993) “Evaluating library instruction in academic libraries: a critical review of the literature” in *The Reference Librarian*, 51-52, pp.53-71
- Colborn, N. & Cordell, R. (1998) “Moving from subjective to objective assessments of your instruction program” in *Reference Services Review*, 26 (3-4), pp.125-137
- Clougherty, L. e.a. (1998) “The University of Iowa Libraries' Undergraduate User Needs Assessment” in *College & Research Libraries* 59(6) pp.572-84
- Germain, C., Jacobson, T., Kaczor, S. (2000), “A comparison of the effectiveness of presentation formats for instruction: teaching first-year students”, *College and Research Libraries*, Vol. 61 No.1, pp.65-72.
- Gutierrez, C. and Wang, J. (2001) “A comparison of an electronic vs print workbook for information literacy instruction”, 27, pp.208-212
- Henri, J. and Hay, L. (1994) “Beyond bibliographic paradigm: user education in the information age” in 60th IFLA General Conference – conference proceedings , Aug. 21-27, <http://www.ifla.org/IV/ifla60/60-henj.htm> [τελευταία πρόσβαση 25/7/2008]

Iannuzzi, P. (1999) "We are teaching, but are they learning: accountability, productivity, and assessment" in *Journal of Academic Librarianship*, 25(4), pp.304-305

Knight, L.A. (2002) "The role of assessment in library user education" in *Reference Services Review*, 30(1), pp.15-24

Lindauer, B.G. (1998) "Defining and measuring the library's impact on campus wide outcomes" in *College and Research Libraries*, 59(6), pp.546-563

Rashid, A. (1997) "User education in Indian libraries: an assessment" in *Library Review*, 46(8), pp.561-576

Ren, W.-H. (2000) "Library instruction and college student self-efficacy in electronic information searching" in *The Journal of Academic Librarianship* 26, pp.323-328.

Sonntag, G. and Ohr, D.M. (1996) "The Development of a Lower- Division, General Education Course-Integrated Information Literacy Program", in *College and Research Libraries*, 57 (July), p.331

Stewart, S. (1999), "Assessment for library instruction: the Cross/Angelo model", *Research Strategies*, Vol. 16 No.3, pp.165-74

Sun, P. and Rader, H. (1999) "Academic library user education in China" in *Reference Services Review*, 27(1), pp.69-72

Wilson, C. (1997) "Can we assess user education in the library and if so, how?" <http://www.londonmet.ac.uk/deliberations/courses-and-resources/wilson.cfm>
[τελευταία πρόσβαση 25/7/2008]

Yu, T. (2003) "A Taiwan college and technical institution library user education survey" in *New Library World*, 104(9), pp.335-343